



‘Waar is mijn thuis?’

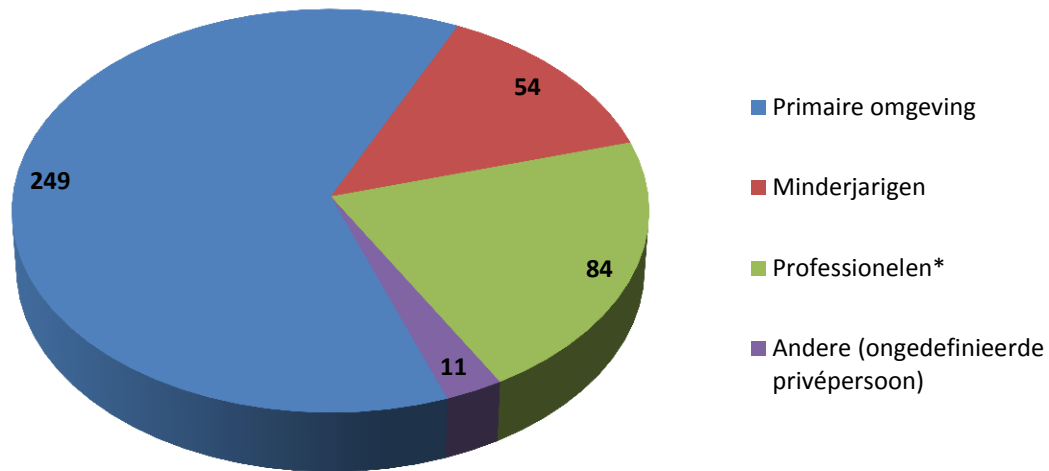
Presentatie jaarverslag 2016-2017

Commissie Onderwijs

Bruno Vanobbergen
Kinderrechtencommissaris

Wie meldt over onderwijs?

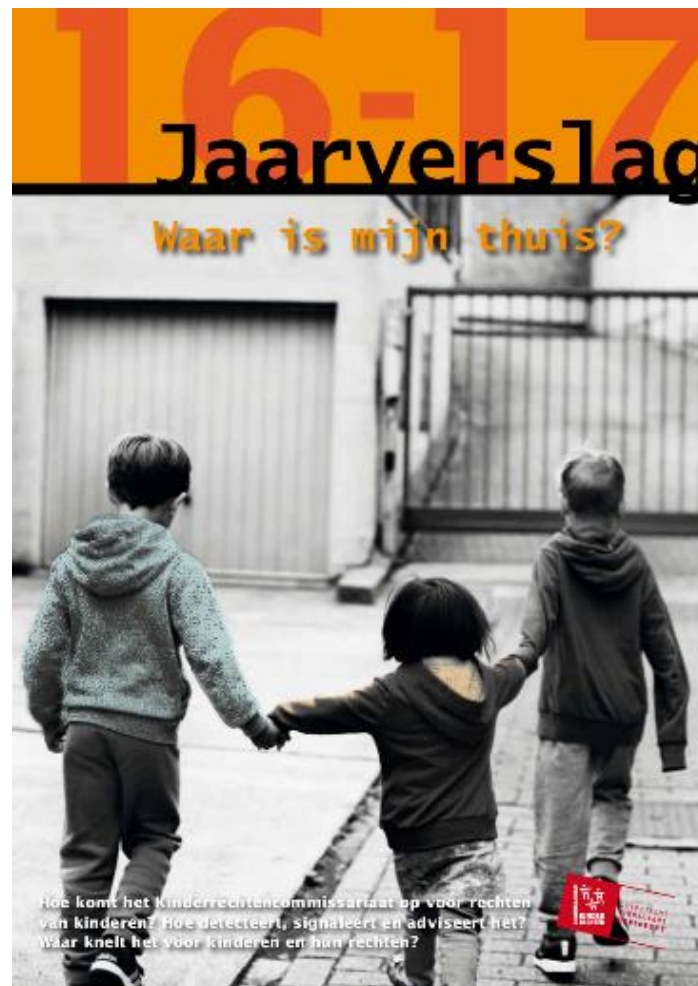
■ Totaal aantal meldingen: 398



* Voornamelijk uit onderwijsveld zelf (49)

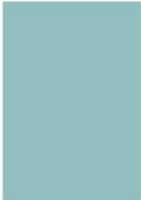


Waar knelt het?





Sancties op school



Wederzijds respect

“De moeder van de 16-jarige Jamila neemt bijzonder boos contact op met de Klachtenlijn. Vorige week was haar dochter met school naar het buitenland geweest. Op de terugweg liep het op de bus uit de hand. Leerlingen waren uitgelaten. Leerkrachten maanden de jongeren aan tot rust en vroegen om de bus netjes te houden. Bij een busstop sprak de buschauffeur een aantal leerlingen aan. Hij vroeg of dat het respect was dat ze van de koran leerden? Jamila en andere leerlingen waren daardoor sterk geraakt. De leerkrachten slaagden er niet in om rust te brengen. Integendeel, de leerlingen voelden zich in de steek gelaten, terwijl de leerkrachten zich door de leerlingen bedreigd voelen. In het weekend mailde de directeur dat er maandag gesprekken zouden komen met de leerkrachten en de leerlingen. Maar maandagvoormiddag kreeg de moeder van Jamila telefoon dat ze onmiddellijk preventief werd geschorst. Ondertussen zit Jamila bijna een week thuis zonder gehoord te zijn. De busmaatschappij schreef een brief aan Jamila met verontschuldigingen.”



Sanctiebeleid op school

- Heel wat positieve signalen
- Te snel van zorg- naar sanctiebeleid
- Waken over evenwicht
 - Verhouding tot ernst feiten
 - Tussen perspectief van school, leerling, ouders en beroepscommissie
- Herstelgericht werken is kiezen voor insluiting
- Leerlingen zitten lang thuis
 - Wie vangt op?
 - Werken aan terugkeer

Zichtbaar in cijfers?

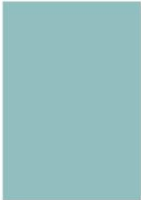
- Cijfers AgODi in Straffe School (2015) en nu

Schooljaar	2010 2011	2011 2012	2012 2013	2013 2014	2016 2017
Hoofdstructuur					
Gewoon voltijds secundair onderwijs	2.423 0,6%	2.558 0,7%	2.627 0,7%	2.594 0,7%	3364 0,78%
Deeltijds beroepssecundair onderwijs	95 1,7%	69 1,3%	71 1,3%	61 1,2%	87 1,0%
Buitengewoon secundair onderwijs	175 1,2%	191 1,2%	218 1,4%	207 1,3%	148 0,7%
Totaal	2.693 0,7%	2.818 0,7%	2.916 0,7%	2.862 0,7%	3599 0,78%

- Meer uitgesloten leerlingen, aandeel in leerlingenpopulatie lichtjes gestegen.
- Dalende trend in DBSO en BuSO ?
- Bijna de helft van totaal aantal DU in het BSO (1712)
2^{de} graad 1143 (3,9%) / 3^{de} graad 569 (1,3%) / 4^{de} graad 0 (0%)



Geweldvrije school



Vastgelopen

“De moeder van de 14-jarige Abdul meldt dat haar zoon al lang beledigd wordt door klasgenoten. Abdul heeft een fysieke beperking en wordt begeleid door een psycholoog. Moeder overlegde verschillende keren met de leerlingenbegeleider, de directeur en het CLB, maar ze voelt zich niet ernstig genomen. Onlangs kreeg Abdul slaag. De school gaf een paar jongens een tijdelijke uitsluiting en een volgkaart. Moeder is tevreden dat de pesters eindelijk gestraft werden. Toch ziet ze dat het pesten niet stopt. Integendeel, Abdul voelt zich nog meer bedreigd. De psycholoog ging met de moeder mee naar een gonoverleg. Moeder vroeg zware straffen, maar de school wil daar niet in meegaan. Het CLB probeerde te bemiddelen, maar moeder vindt dat het CLB de school te veel steunt. Ze vraagt een tussenkomst van de Klachtenlijn.”



Pesten

■ Divers klachtenbeeld

- Kinderen voelen zich niet veilig op school
- Scholen minimaliseren pesten
- Leerkrachten en/of medeleerlingen herkennen pestgedrag niet
- Geen stappen naar verbinding en herstel
- Te weinig aandacht voor ruimtelijk aspect pesten
- Geen uitgewerkt pestbeleid
- Ouders verwachten harde sancties
- ...

■ Zoeken naar perspectief tot oplossing

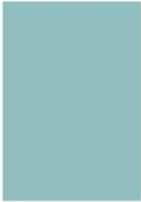
- Beluisteren van leerling, ouders, school en CLB
- Ondersteunen met advies
- Proberen gestokte samenwerking opnieuw op gang trekken

Bejegening door Leerkrachten

■ Leraar-opvoeder

- Psychisch geweld (bv. roepen, uitlachen, geen begrip voor leermoeilijkheden)
- Fysiek geweld (bv. tik)

■ Inzetten op herstel en begeleiding



De juf van het derde leerjaar

“Verschillende ouders klaagden bij de Klachtenlijn over de aanpak van de juf van het derde leerjaar. Ze tikt met het schrift tegen het hoofd als kinderen fouten maken. Of kinderen moeten in een donker tussenlokaaltje gaan zitten. Ook kinderen die niet gestraft werden, getuigden bij de Klachtenlijn over de negatieve impact op de klassfeer.”





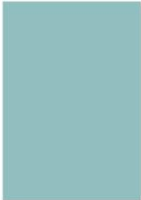
Leerlingenbegeleiding

Van krijtlijnen naar voorontwerp decreet

- Sterke stappen vooruit
- Maar geen geslaagde hervorming zonder onderwijs en welzijn samen
 - Jong zijn is meer dan leerling zijn
 - Welke rol spelen welzijnsactoren in leerlingenbegeleiding?
 - Draaischijffunctie vraagt duidelijke positie en mandaat
- CLB als bemiddelaar of tussen 2 vuren?
 - Verschillende opdrachten van het CLB toevertrouwen aan verschillende personen

Naadloze flexibele trajecten (NAFT)

- Van time-out naar NAFT
- Ook voor basisonderwijs?
 - Gegevens?
 - Vaak jonge kinderen, geen beginnende pubers
 - Zware gedragsproblematieken
- Niet altijd wondermiddel voor elke leerling



Op time-out door epileptische aanvallen

Na een hersenbloeding heeft de 14-jarige Clara last van spanningsaanvallen (PPEA). Die lijken op epilepsie. Eerst waren ze nog kort maar nu komen ze vaker en duren ze langer. De school vindt dat heel belastend, de klasgenoten kunnen er moeilijk mee omgaan. De school vraagt dat Clara thuis blijft tot de spanningsaanvallen voorbij zijn. De behandelende neuroloog wil geen doktersattest schrijven omdat Clara niet ziek is. Haar medicatie wordt afgebouwd en ze krijgt meer psychologische hulp. De arts adviseert de school over de mogelijke pistes. De school vindt nog steeds dat Clara niet op school kan blijven. Het CLB probeert te bemiddelen. Als compromis wordt een lange time-out voorgesteld. Clara en haar ouders zien dat niet zitten. Ze willen een zo normaal mogelijk schoolleven in combinatie met hulpverlening. Ze vragen of het Kinderrechtencommissariaat contact kan opnemen met school en CLB.



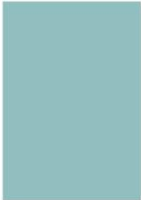


Schoolkosten

- 
- 
- Nood aan een sociaal verantwoord beleid (rol van de boekhandels en uitgeverijen)
 - Nood aan transparantie over schoolfacturen
 - Verplichte giften?
 - Wat met het recht van het kind op sociale dienstverlening bij onbetaalde schoolfacturen (opvang, maaltijden,...)?
 - Rapport nog altijd stok achter de deur
 - Werk maken van maximumfactuur in secundair onderwijs



Onderwijs en vluchtelingen



Zonder pardon deur gewezen

Ik ben voogd van een niet-begeleide minderjarige vluchteling die betrokken raakte bij een gevecht in het opvangcentrum. Hij werd meegenomen door de politie, zat een hele nacht in de cel, en de volgende dag kreeg hij een treinticket naar Brussel. Daar moest hij een nacht in het Klein Kasteeltje overnachten, waarna ze hem overplaatsten naar een nieuw centrum. Allemaal zomaar zonder uitleg. Als voogd probeerde ik alles wat te kaderen, maar vanuit het opvangcentrum gebeurde dat totaal niet.

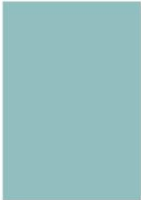
[...]

Hoewel ik over de begeleiding weinig slechts kan zeggen, zie ik dat Fedasil de jongere na één fout alles afpakt wat hij zo moeizaam opbouwde: een 'thuis' in het centrum, relaties met de begeleiders en met andere jongeren, een vertrouwde omgeving, de school... Zonder dat zelfs maar even te bespreken.



Verhuizen als straf

- 6 oktober 2016: hoorzitting Commissie Onderwijs over verhuisperikelen t.g.v. sluiting van opvangcentra
 - Sindsdien betrokken bij trimestrieel overleg onderwijs - vluchtelingen
- Ondertussen: meer en meer klachten van voogden van NBMV over disciplinaire transfers binnen opvangnetwerk
 - Ook hier: verandering van school
 - Soms ook: uitsluiting van opvang voor x dagen
 - Ronde Tafel met voogden
 - Gesprek met Fedasil in voorbereiding
 - Overleg met voogd & herstelgericht werken
 - Geen NBMV op straat



Op zucht van diploma

Keihard gewerkt en met glans geslaagd voor al haar examens. En toch mag Acanit niet naar het zesde middelbaar maar wordt ze uitgewezen naar haar land van herkomst. De medeleerlingen slaan een noodkreet.

Acanit kwam samen met haar moeder en twee oudere zussen in 2012 aan in België. Sindsdien integreerde het gezin perfect maar slaagde het er niet in geldige verblijfspapieren te bemachtigen. Een aanvraag tot medische regularisatie werd afgewezen. Ook een recente aanvraag tot humanitaire regularisatie werd verworpen, met het uitwijzingsbevel tot gevolg.

Het meisje ziet voor haar familie absoluut geen toekomst in haar geboorteland. 'We studeren alle drie nog. Mijn oudste zus studeert zelfs bijna af aan de hogeschool. We zijn net weggevlucht omdat ons huis afgebrand was door militairen. Een van mijn zusjes is in die brand gebleven. Veel verbeterd is de situatie er vandaag niet.'



‘Onderwijsverblijf’

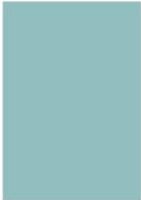
- Kindvriendelijk terugkeerbeleid
 - Voor wie kortgeleden aankwam en niet kan blijven
 - O.m.: kort uitstel om schooljaar uit te doen
- ‘Onderwijsverblijf’
 - Uitstel van terugkeer om schoolloopbaan te kunnen afronden
 - Voor wie hier al langer is maar geen perspectief op lang verblijf heeft
- Voor kinderen die hier geworteld zijn:
‘kinderpardon’



Bijzondere aandacht
voor leerlingen met
specifieke behoeften

Inclusiedebat in onderwijs

- Docufilm 'Breedhoek'
- Transitie naar meer inclusief onderwijs
 - Blick op finaliteit in conceptnota minister:
'Inclusie recht van het kind, geen plicht. Gespecialiseerde setting indien nodig in belang van kind'
 - Graag meer aandacht voor nabijheidsprincipe in VN-verdrag:
'Recht op onderwijs in eigen woonomgeving'
 - Inspirerende voorbeelden uit praktijk
 - Complementair aan ondersteuningsmodel

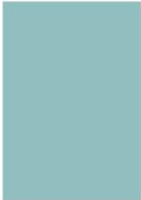


Redelijke aanpassingen: ja, maar niet in de lessen Frans en Engels

Ik zit in het tweede middelbaar en heb autisme, dysfasie en dyslexie. Wat ik nodig heb om mee te kunnen in de klas, staat op papier: af en toe herhaling door de juf, soms extra tijd, soms voor mij iets voorschrijven op het bord. En ik mag mijn computer gebruiken in de klas.

Maar de juf Engels en Frans zegt dat ze geen uitzonderingen maakt en dat alle kinderen voor haar gelijk zijn. Ze slaat mij over als ik moet lezen, geeft me bijna geen extra tijd en wordt boos als ik vraag om iets te herhalen..





Ongerust over ondersteuning in de toekomst

Mijn zoon van 8 jaar heeft dysfasie. Hij zit in het derde leerjaar in een GO!-school. Dit schooljaar kreeg hij voor het eerst GON-begeleiding. Van een juf die verbonden is aan een katholieke school voor buitengewoon onderwijs. We waren daar heel tevreden over en hijzelf ook. Hij had een heel goede band met die juf. Hij kijkt ernaar uit om haar in het nieuwe schooljaar terug te zien.

Door de nieuwe ondersteuningsnetwerken lukt dat wellicht niet. De gonbegeleidster zit in het ondersteuningsteam van een ander netwerk. De directeur van de basisschool staat achter onze vraag om met dezelfde GON-begeleidster verder te werken maar mag zelf niets beslissen. Hij heeft onze zaak al bepleit op hoger niveau, maar vangt bot.

Kan het Kinderrechtencommissariaat hier iets aan doen?



Ondersteuningsmodel

■ Advies bij conceptnota

- Bundeling middelen en expertise in regionale ondersteuningsteams
- Leerkracht- én leerlinggerichte ondersteuning
- Opletten voor nieuwe sociale segregatie
 - Wat met ‘naschoolse therapieën’?
- Liever geen hiërarchie tussen:
 - ‘intensief remediëren’
 - ‘dispenseren en compenseren’
- Graag ook bemiddeling bij onenigheid tussen ouders, ll, school, CLB over noodzaak of inhoud van ondersteuning
- Kijk in extern kwaliteitstoezicht ook naar
 - realisatie van nabijheidsprincipe
 - ‘vereilanding’ binnen gewoon onderwijs

Meer weten?

- www.kinderrechtencommissariaat.be
- Klachtenlijn van het
Kinderrechtencommissariaat
 - www.kinderrechten.be
 - 0800 – 20 808